

" Waterkwaliteit en visbestand in de rivier het Schijn anno 2020 "

1. Inleiding

Het Schijn is een zijrivier in het stroomgebied van de Schelde in de provincie Antwerpen.

Ze omvat twee rivieren, die samenkomen ter hoogte van het Lobroekdok aan de Schijnpoort om als Schijn samen in de Schelde te vloeien : het Klein Schijn en het Groot Schijn.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De gegevens van het jaar 2019 zijn nog niet volledig, waardoor 2018 als de laatste toestand weergegeven wordt.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: stikstof, fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het Vlaams waterlichaam Groot Schijn is ontoereikend in 2015 en matig in 2018.

De totale biologische waterkwaliteit van het Groot Schijn voor 2015 is slecht en ontoereikend in 2018.

Het Klein Schijn bestaat sinds 2017 uit twee lokale waterlichamen: het noordelijke deel en het zuidelijke deel. Voor 2017 werd de kwaliteit gemeenschappelijk beoordeeld. Zowel de fysisch-chemische kwaliteit als de totale biologische waterkwaliteit van het Klein Schijn was in 2015 ontoereikend. Het Klein Schijn (noordelijk deel) was in 2018 matig, terwijl het Klein Schijn (zuidelijk deel) in 2018 slecht was.

b) Toekomstperspectieven

Bij de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 wordt opnieuw gewerkt met een gebiedsgerichte prioritering. Voor elk waterlichaam zal de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) bepalen hoe groot de doelafstand nog is, welke acties er nog genomen moeten of kunnen worden om die doelafstand te overbruggen en of het haalbaar en betaalbaar is om alle acties nog voor 2027 te implementeren. Voor de waterlichamen waarvoor geconcludeerd wordt dat dit niet haalbaar of betaalbaar is, zullen in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 aangepaste, tussentijdse doelstellingen gemotiveerd worden. De stroomgebiedbeheerplannen zullen naast generieke beleidsmaatregelen ook gerichte actieprogramma's bevatten om de noodzakelijke verbetering van de waterdoelstellingen te kunnen realiseren.

De CIW zal de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 afwerken tegen juni 2020. Het openbaar onderzoek start in september 2020.

Voor het waterlichaam Groot Schijn (dit omvat eveneens het lokale waterlichaam van 1e orde Klein Schijn, dat uitmondt in het Vlaams waterlichaam Groot Schijn net opwaarts het nieuwe pompstation naar het Albertkanaal) is de inschatting dat de goede ecologische toestand zal bereikt worden na 2027, van zodra natuurlijk hersteld. Heel concreet is er nog werk aan de volgende biologische elementen – data referentiejaar 2018: vis (ontoereikend), macrofyten, macro-invertebraten, fyto-benthos (matig) en de ondersteunende fysisch-chemische parameters: fosfor, geleidbaarheid, opgeloste zuurstof (matig).

3. Afvissingen

Sinds 2013 wordt door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) de visfauna in Vlaamse stromende wateren opgevolgd met het geïntegreerd referentiemetnet voor zoetwatervissen in Vlaanderen. Dit meetnet is volledig afgestemd op de informatienoden van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en van het Natura 2000-netwerk.

De monitoring is gericht op het bepalen van de Ecologische Kwaliteit Ratio (EQR). Het meetnet heeft een bemonsteringsperiodiciteit van 6 jaar. Het meetnet bevat 2 meetpunten op het Klein Schijn en 2 meetpunten op het Groot Schijn.

a) Afvissingen in 2010 en 2014

De twee locaties op het Groot Schijn konden in de laatste bemonsteringsronde niet worden bemonsterd; de laatste bemonstering dateert van 2010, toen werd het Groot Schijn op 4 locaties bevist. Het Klein Schijn werd bemonsterd in 2014. De locaties zijn weergegeven in Tabel A (=bijlage 3).

Het Groot Schijn werd door middel van elektrovisserij bemonsterd. In totaal werden er zeven vissoorten vastgesteld waaronder de beschermde kleine modderkruiper. De soortendiversiteit varieert van één tot zes soorten. De vangstaantallen liggen laag. Riviergrondel, gevolgd door tiendoornige stekelbaars en paling domineren de waterloop. De op basis van de vangsten geraamde aantallen en gewichten van elke soort worden per staalnamepunt weergegeven in Tabel B (=bijlage 4).

Voor het bepalen van de ‘grootte’ van het visbestand worden drie variabelen gebruikt die gecombineerd worden in een internationaal aanvaarde index, de Ecologische Kwaliteit Ratio (EQR), met name het aantal soorten, de biomassa en het aantal individuen per soort.

De EQR waarden op het Groot Schijn variëren tussen een ‘slechte kwaliteit’ en een ‘matige kwaliteit’. De waarden per locatie zijn weergegeven in Tabel C (=bijlage 5).

Het Klein Schijn werd door middel van elektrovisserij bemonsterd, op een locatie gelegen te Antwerpen en een locatie te Wijnegem. In totaal werden zeven vissoorten vastgesteld waaronder de beschermde rivierdonderpad. Te Antwerpen (Schoten) werden drie soorten vastgesteld. Op de locatie te Wijnegem werden zes soorten gevangen. De twee stekelbaarssoorten zijn de meest gevangen soorten op het Klein Schijn.

De op basis van de vangsten geraamde aantallen en gewichten van elke soort worden per staalnamepunt weergegeven in Tabel B (=bijlage 4).

De EQR waarden op het Klein Schijn duiden op een 'matige kwaliteit' van de waterloop. De waarden voor de twee locaties zijn weergegeven in Tabel C (=bijlage 5).

b) Vergelijking met vorige afvissingen

Het visbestand in het Groot Schijn wordt opgevolgd sinds 2002.

Net als in 2010 werden er in 2002 en 2006, zeven soorten vastgesteld en werd in elke campagne op de locatie te Ranst de beschermde kleine modderkruiper aangetroffen. De vangstaantallen en vangstbiomassa's zijn voor de verschillende campagnes vergelijkbaar.

De index scoort doorheen de jaren op de meest stroomopwaarts gelegen locatie en de meest stroomafwaarts gelegen locatie een 'slechte kwaliteit'. Sinds 2006 steeg de index op de locatie te Ranst naar een 'matige kwaliteit'. In Ranst aan het waterzuiveringsstation (83122100) evolueerde de index van een 'ontoereikende kwaliteit' in 2002 en 2006 naar een 'matige kwaliteit' in 2010.

Het visbestand in het Klein Schijn wordt opgevolgd sinds 2003.

Er werden extra bemonsteringen uitgevoerd in 2007 en 2011. De visbestanden in de drie campagnes waren laag. In 2003 werden enkel tiendoornige stekelbaars en paling vastgesteld. In 2007, tiendoornige stekelbaars, blauwbandgrondel, paling en zeelt en in 2011 enkel tiendoornige stekelbaars. De soortendiversiteit is dus in de campagne van 2014 lichtjes toegenomen. Daar waar de EQR 'slecht' en 'ontoereikend' scoorde in vorige campagnes haalt het Klein Schijn nu toch al een score die valt in de klasse 'matige kwaliteit'. De vangst van de beschermde rivierdonderpad op het Klein Schijn in 2014 is in elk geval een goed teken.

c) Tot slot

Noch op het Groot Schijn noch op het Klein Schijn werden opmerkelijke vissoorten vastgesteld.

Alle resultaten zijn terug te vinden in rapporten op de INBO website (<https://pureportal.inbo.be/>) en in de INBO databank (VIS: <http://vis.inbo.be>).

De tabellen A , B en C alsmede de referenties naar de vraag van het Vlaams parlementslid en het antwoord van de bevoegde Vlaamse minister worden hierna weergegeven.

Tabel A

Bijlage 3. Ligging van de bemonsterde locaties op het Groot Schijn en het Klein Schijn

Nummer	X	Y	Naam	Gemeente	Omschrijving	Laatste bemonstering
83022100	171283	217759	GROOT SCHIJN	Zoersel	weg van Zoersel naar St Antonius	2010
83022150	167040	213447	GROOT SCHIJN	Ranst		2010
83122100	163517	212392	GROOT SCHIJN	Ranst	stroomafwaarts pompstation Aquafin	2010
83222100	156397	211616	GROOT SCHIJN	Antwerpen	Sterckshof	2010
83252050	162425	217137	KLEIN SCHIJN	Antwerpen	Grens Schoten/Schilde	2014
83252100	159927	214105	KLEIN SCHIJN	Wijnegem	zijweg van knaalstraat, klein weggetje naast Albertkanaal	2014

Tabel B

Bijlage 4. Effectieve vangst per soort en per staalnameplaats op de locaties bemonsterd op het Groot Schijn en het Klein Schijn uitgedrukt in Catch Per Unit of Effort (CPUE) in G/100 m (gram/100 m) en N/100 m (aantallen/100m)

Nummer		blendoornige stekelbaars	driedoornige stekelbaars	baars	rivierdonderpad	Kleine modderkruiper	paling	rietvoorn	riviergrondel	snoek	winde	Totaal
83022100	G/100m	10,6						11,2				21,8
Groot Schijn	N/100m	7						1				8
83022150	G/100m	1,8					212,1		167,4			381,3
Groot Schijn	N/100m	1					4		15			20
83122100	G/100m	6,4	17,2	9,7		6	991,4		405,2			1435,9
Groot Schijn	N/100m	5	7	1		2	8		35			58
83222100	G/100m		5,6									5,6
Groot Schijn	N/100m		2									2
83252050	G/100m	61,9					512,3		1,6			575,8
Klein Schijn	N/100m	139					1		1			141
83252100	G/100m	166,3	64,1		24,9		2709,9			3,4	889,9	3858,5
Klein Schijn	N/100m	506	164		1		53			1	1	723

Tabel C

Bijlage 5. Ecologische kwaliteitsratio (EQR) op de verschillende bemonsterde locaties op het Groot Schijn en het Klein Schijn

Nummer	Naam	Jaar	EQR	Appreciatie
83022100	Groot Schijn	2010	0,2	slecht
83022150	Groot Schijn	2010	0,48	matig
83122100	Groot Schijn	2010	0,43	matig
83222100	Groot Schijn	2010	0,2	slecht
83252050	Klein Schijn	2014	0,45	matig
83252100	Klein Schijn	2014	0,58	matig

VERBEIREN Marc

april 2020

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2019-2020 , vraag nr. 521 van 26 maart 2020 } .